

Валентин Лазуренко (м. Черкаси)

доктор історичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України,
голова Черкаської обласної організації
Національної спілки краєзнавців України,
проректор Черкаського державного технологічного університету
E-mail: v.lazurenko76@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3441-4485>

Олександр Реєнт (м. Київ)

доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
заступник директора Інституту історії України НАН України
E-mail: Reent.O.P@nas.gov.ua
ORCID: <https://orcsd.org/0000-0001-5141-7445>

Одне з найдавніших сіл Черкащини має свою написану історію

Рец. на: Шумейко К. В. *Немає милішого краю ніж той, де судилось зрости. Папужинці й папужани: історія й сьогодення*. Чернігів: ПАТ «ПВК «Десна», 2023. 704 с.

Славну книгу, як данину глибокої шани і поваги до багатьох поколінь жителів одного, здавалось би невеликого, скромного, мальовничого і, водночас, із багатовіковою історією села Папужинці, що на Черкащині, написала уродженка цього населеного пункту Катерина Шумейко, яка має батьківсько-папужанське дівоче прізвище – Славна.

Книга «Немає милішого краю ніж той, де судилось зрости. Папужинці й папужани: історія й сьогодення» – це, свого роду писемний пам'ятник всім поколінням жителів села Папужинці, яке нині відноситься до Тальнівської територіальної громади Звенигородського району Черкаської області. До речі, слід відзначити, що географічна назва села Папужинці, на відміну від назв інших сіл на мапі України, на сьогодні єдина.

Дане видання – це і свого роду історія нашого проукраїнського ментально-генетичного батьківського коріння на прикладі одного конкретного населеного пункту на карті нашої держави, яка сьогодні, в жорстокій боротьбі з російським агресором, виборює своє право мати власну історію без фальші та бути вільною і незалежною серед європейського культурного і освіченого простору.

В цьому контексті, слід також наголосити ще і на тому, що сьогодні, на сучасному етапі боротьби за нашу державність, одним із важливих і дієвих засобів зміцнення її духовних підвалин виступає історичне краєзнавство, головним завданням якого є всебічне дослідження минулого кожного куточка рідної землі, створення повноцінних літописів усіх регіонів у контексті загаль-

ної історії України. Адже знання громадянами країни історії своєї малої батьківщини, заглиблення в її першовитоки – створює в суспільстві сприятливу духовну атмосферу, яка дає людині змогу жити повноцінно, відчувати безпосередню причетність до долі своєї держави і народу.

Вагомість таких досліджень, як запропонована книга Катерини Шумейко, полягає в тому, що вони з'ясовують регіональні, не підігнані під загальні схеми, особливості історичного розвитку країни. Цьому сприяє й специфічність дослідницької роботи краєзнавців: більша конкретність та деталізація пошуків, можливість вивчення сучасних процесів безпосередньо по слідах подій, використання місцевих джерел, широке опрацювання матеріалів особистих архівів громадян тощо.

Книга читається надзвичайно легко, адже вона писалася її авторкою з глибокою любов'ю до свого рідного села в усіх її проявах, з усіма внутрішніми переживаннями і повагою до його минулого та турботою про його сьогодення і майбуття. Тому патріотична складова книги тут надзвичайно потужна. І це проглядається уже з перших розділів книги, як-то, наприклад, крик душі пані Катерини за розорювання у свій час, особливо у 50-ті – 60-ті рр. ХХ ст., на території біля села скіфських курганів, перетворення їх на поля для сільгоспкультур, та і до сьогодні наукову недослідженість як тих курганів, що уже зникли, так і тих, що ще є біля села нині (с. 22).

Цікавою є подача матеріалу про легенди щодо появи самої назви села Папужинці. Цей розділ, як і багато інших, є готовим фаховим матеріалом для проведення туристичних екскурсій по селу, що в майбутньому є досить перспективним напрямком для приваблення туристів до відвідин (як тури вихідного дня внутрішнього українського регіонального туризму) Тальнівської територіальної громади Звенигородського району Черкаської області.

Потужно представлений у виданні персоналістичний вимір історії села Папужинці. А папужани творили історію нашої держави в усі часи: і в роки Української національної революції середини ХVІІ ст., і в період Коліївщини, і в роки Першої та Другої світової воєн, в добу Української революції 1917– 1921 рр., в часи після 1945 р. до сьогодні.

Слід також відзначити те, що у книзі Катериною Шумейко наводяться поіменні списки всіх мешканців села Папужинці у ХVІІІ ст., які їй вдалось відшукати у Державному архіві Київської області, що дає хорошу можливість су-

часному поколінню папужан вивчати історію свого роду, своїх прізвищ (с. 65).

Родзинкою видання є наведення на його сторінках унікального щоденника жителя села Папужинці Славного Григорія Вавіловича, написаний ним у період з 1929 по 1941 рр.: тут і реальність колективізації, тут і трагізм Голодомору 1932–1933 рр., тут і інша історія села. Григорій Славний, щоб зафіксована ним гірка правда не стала фатальною для його сім'ї, все життя переховував свої щоденники на горищі власного будинку. І як тут не пригадати той мудрий вислів, про те, що рукописи не горять (с. 101 – 107).

Цікавим у виданні є не лише в хронологічному порядку подана історія села Папужинці з найдавніших часів до сьогодення, але і висвітлення такого аспекту, як креативна майстерність жителів села у таких ремеслах як: соломоплетіння, ткацтво, деревообробка, ковальство, лозоплетіння, колодязництво, бджолярство, кравецтво.

Надзвичайно посилює книгу велика кількість світлин з історії села: люди, будівлі, вулиці, сади, поля, краєвиди, обійстя, обрядовість та багато іншого.

Реалізуючи свій задум про створення своєрідного літопису села Папужинці, Катерина Шумейко виконала велику за обсягом пошуково-дослідницьку роботу щодо виявлення і узагальнення великого масиву матеріалів з історії і сьогодення села.

Представляючи читачам книгу Катерини Василівни Шумейко, бажаємо, щоб вона сповна служила справі виховання, передусім у представників нинішнього молодого покоління жителів села Папужинці, гордості за свою малу батьківщину, за свій черкаський край, за свою державу – Україну!